

Indúlt BETSBÖL Szeredán 25. Júl. 1787.

A' leg-jobb Világ.

(Hanc Allegoriam qui carpserit — habeat sibi Musas iratas.)

Eldorádó Vároffának, a' hol *Kandida* és *Páng-los* (*Voltairnak* bizonyysága fzerént) a' leg-jobb világot fel-tánálták vala, kéttség kivül valamelly föld-indulás által el-kellett pusztúlni. Melly nagy fzerentsétlenség! Azzal edgyütt a' leg-jobb világ-is el-enyészett, és ha ma ama tudós *Leibnitz* minden Jé-suitákkal edgyütt fel-támadhatna, bizonyára az ő tsupa képzelődéseken fundált vélekedéleteket-meg kellene változtatniok. Lehetetlen volna ugyan-is, hogy ők már ma ezt a' világot mind azok között a' fok ezer lehető világok között leg-tökélletesebbnek tartanák. — Melly szép Városnak kellett *Eldorádónak* lenni! Edgy olyan le-rajzolását találhatni ennek az *Abderiták* Leve-

les tårházában, a' melly mind azoknak a' bõldogsá-
 goknak le-rajzolását, mellyet edgy filofófusi elme kép-
 zelhet, fellyül málja. — *Eldorádó Városta* egy il-
 lyen kies helyen fekütt: egy felõll egy gyémánt kö-
 szikla emelkedik vala-fel, más felõl edgy-nagy térsé-
 get, fok száz ezer Paraditsom kertek fedeznek vala-bé.
 Nem vóltanak ennek a' Városnak kapui, õrzõ katonái
 és — Papjai, mivel ezek a' három dolgok az *Eldo-
 ráditák* előtt szükségteleneknek láttzanak vala. —
 Ezen Városnak lakosai edgy víg kedvű és tsendes el-
 méjű nép vala, a' melly előtt mind a' hazafiúi név,
 mind az Helytartó, mind a' Prokurátorok, mind a'
 Piftojai Püspök, mind a' házasságra való Szabadság
 levelek, mind az Újság-írók esmeretlenek valának.
 Tsupa Arany időnek kellett ennek lenni! Nem-is va-
 la ott semmi módi, nem öltözött ottan senki *à la Fl-
 garo*, *à l'Anglois*, *à la Mongolfier*, *à la Diable*,
 's több a' féle, hanem kinek kinek, a' maga bőre va-
 la módi köntöse: és ugyan ezért nem származnak
 vala Párisból semmi új találmányok ezen Városban.
 — A' Városon kívül külömb-külob-féle patakok
 számláltatnak vala, a' mellyekben a' víz helyett jó
 féle borok folytanak. Edgyikben tsupa *Rhénusi* bor,
 a' másokban *Burgundiai*, másokban *Malagai*, edgyik-
 ben (de a' melly igen kitsi patak vólt) jó-féle *To-
 kai*; a' *Champagnert*-is bőven lehetett itten találni.
 Mindenik piatzon a' jó-féle *Triesti*, *Bononiai*, *Dantz-
 kai* Rosolifok szökõ-kutakat formálnak vala. — Az
 egész Városban konyha vagy vendég-fogadó-ház nem
 találtatott; mert a' bornyúk mindenütt sülve járkálta-
 nak, valamint az ökrök-is, a' mellyeknek edgyik fe-
 lén *Sóban* fõtt, a' másikán, jó-féle lévre készített hús
 találtatik vala. Minden, a' ki meg-éhezett, le-vág-
 ván magának edgy darabot, az állatott szabadon to-
 vább

vább botsátotta. A' Fátzánok, Fogolj-madarak mindenütt sülvé rebdestenek; egyéb drága madarak-is kézfén meg-sülvé ültének a' fákon, mellyek edgy futtyentéfire akár kinek szájába repültenek. Minden ház előtt arany edényekben, külömb-külömb-féle drága étkeknek nemei találtattanak, és a' leg-szebb 'Semjék, a' leg-jobb gyümölsökkel elegyesleg a' fákon önként teremnek vala, mellyek edgy kevés rázásra bővön hullottanak. — Nem tudtanak ebben a' bódog városban semmit-is az Aranyokról, adóflágról, a' vexelekről, az Uforáról, a' Lotteriáról, a' Templom kintséről, Lorettóról, Máriatzellről 's a' t. Óh te bódog *Eldorádó!* Nem vólt ott a' Kathólikusoknak, Inquisióinak, Lutheránusoknak, Kálvinistáknak, Quequereknek, Törököknek, Keresztyéneknek, Pogányoknak, 'Sidóknak, Frájmaurereknek, Anabaptistáknak, Hussitáknak, Sociniánusoknak, vagy akár melly más egyéb névvel nevezendő vallásbélieknek még tsak emlékezete-is; mivel ez helységet tsak Filóófufok lakják vala. — Az egész Városban nem vólt edgy könyv-író-is, *Voltérról, Rousseauról, Wielandról,* a' könyv-nyomtatókról, Újság-írókról, Postákról, és Postamesterekről, Levél-hordozókról, az Újság-levelekről semmit sem tudtanak; sőt a' Tzéheknek, Mesterembereknek, Politzájnak, Fábrikánfoknak, Tanátsbéli embereknek, Város-birájának, a' szerelmeknek, a' Keritőknek, a' Feleségnek, Házi-kereszteknek, Szólgáknak, Sólgáló-leányoknak, Kotsifoknak, Dajkáknak, 's több más efféle házi-portékáknak még tsak a' neveit sem tudták. Még-is mindazonáltal a' szeretet vala az *Eldoráditák* között a' leg-nagyobb indulat. A' szép szüz-leányok, a' kik soha meg-nem vénültenek; ortzajok soha meg-nem rántzosodott, a' kik-

kiknek semmiféle festő kenetekre szüksége nem volt, a' kik soha *Párisban*, *Bétsben*, *Frankfurtban* nem vóltanak, soha-is magas süvegeket, ezer pánlikákkal bé-vitorlázott Kalapokat nem vifeltének, az ő lábaikat szoros paputsok által el-nem rontották, a' mejjfüzők által testeiket nem szorongatták, egész órákig a' Frizérnak keze alatt, vagy a' tükör előtt nem ültek, magassan fel-tornyozott főkötőket fejekre nem raktanak, soha-is ájuló-változásokat nem szenvedtek; az ilyen leánykáknak lehetett szerentséjek a' Férjfiak' indulatainak áldozni. — Ah! áh! hól kellett fekünni ezen *Eldorádó Városlának*? mitsoda helységben? vagy mitsoda ég alatt? — — erről a' bizonyság levelek semmit sem említének; elég az, hogy vólt ezen a' világon; mivel ezt *Voltér* bizonyítja, 's ki ne hinne edgy ilyen hiteles bizonyásnak. — A' meg-hóltaknak tartományában találatik edgy más *Eldorádó* — — edgy Politikusi *Eldorádó*. Bezzeg ez a' *Város*! ilyen nem találatik a' földön! A' házak Súrnál, Újság, és más politikus levelekből vagnak építettve. Minden nap esik edgy Újság levél eső, mellyek szorgalmatosan fel-fzedetnek, olvastatnak, 's annak utánna ugyan ezekből eleség készítettik a' lovaknak, ökröknek, és politikus szamaraknak számára. — Ezen *Városnak* közepében szemléltetik edgy Politikus-Templom, a' mellyben a' meg holt lelkek minden nap gyűlést tartanak, és a' Politikáról okoskodnak. Mihelyt valamelly nevezetes Újság közönsége léfzen, leg-ottan lehet szemlélni edgy Újságokból öfzve tsirízelt oszlopot, a' mellyen az akkori környül-állások elevenen le vagnak rajzolva. Júliusnak első napján, a' midön a' lelkek ezen Templomban gyűlést tartának, óh tsudáknak tsudája! a' Templomnak edgy szegeletében, ezen következendő rajzo-

lás szemléltetik vala. Alatt állott a' Pápa, testének egész nagyságában, a' régi kánónikus könyvekből öszve tsirizelve, mind a' két kezével fején lévő koronáját keményen tartván, alatta a' deák Légendából ezen írás olvastatik: *tu solus sanctus*; az az: te tsak egyedül akarisz szent lenni, és az házassági dolgokban szabadságot adni (dispensálni.) — Azon fellyül ül az *Orániai* Printz edgy Hollándiai Sajton edgy ilyen alatt való írással: *tu solus Dominus*; az az: te tsak egyedül akarisz Holláudiában Úr lenni? Oldal-félt vagyon a' Föld golyobiffa, a' melly Európának azon része, a' holott Hollándia és Brabántzia fekszenek, kemény tüzzel lángol. A' Frantzia Király a' Golyobifon ülven, edgy politikus mértéket tart kezében, és edgy felől a' Sajtot, más felől edgy Narantsot fontol: a' fellyül való írás ez: *tu solus altissimus*; az az: te egyedül akarisz lenni a' Politikumokban a' leg-felsőbb? A' Printz felett rebdes a' Pruszsziai, és ezen fellyül a' Tsászári két fejű Sas, 's úgy tettzik, mint-ha szorgalmatoson (a' Hollándiai sajtot) azt lesnék, mi foly Holláudiában. — Leg-fellyül áll szent Péter, és ki-terjesztett kezekkel bámúlva ezt kiáltja: *Jésu Kriste, mi leszsz ebből?*

Apróbb Hír-gyűjtemények.

A' mi F. Monárhánk kívánt egészlegben vagyon. Ezen hónapnak 4-dikén edgy rendkívül való gyűlés tartatott vala a' Belgiumi Zenebona eránt, mellyben jelen vala ő Felsége, Hertzeg *Kaunitz*, Gróf *Kobentzel*, *Hatzfeld* és *Kollovrád*; Feldmarfall Gróf *Laszi*, B. *Martini* és *Spilmann*. Mit végeztenek légyen ezen gyűlésben? még eddig titok; de azt bizonyoson tudjuk, hogy míg a' F. Monárkha tsendes móddal kormányozhat, addig a' maga bölts igazgatása távoztat-

tya az erőszakos eszközöket, sőt azt-is meg-engedi, hogy a' kik a' meg-öszült vénség hibáitól meg-vakíttatván, okofok nem akarnak lenni, bolondoknak maradjanak. — Mindazáltal a' parantsolatot vett hadifergek útnak készülnek, a' szabadságofok visszahívatnak, az ingyen heverő legények öszve fzedetvén, fegyvert kapnak, és a' hadi készület közonséges; nem tsak nállunk pedig; mert — Hogy a' Pruszizus Király a' maga vér-szerént való attyafián az Orániai Hertzeg-aszfzonyon esett erőszakos gyalázatot meg tromfólni kívánnya, meg-tetszik abból, hogy leg-ottan 60 ezer fegyveres népnek a' Hollándia felé való utazásra parantsolatot adott, melly nép mind útban vagyon, és ezeknek Fő-Vezérek Generál Gaudi. Az újj katonákat, a' hadi-készületeket húzó barmokat, gyűjtik; edgyfzóval a' hadi-készület egész erejében vagyon. — Az Ángliai Minisztérium, a' Párisi és Madriti Udvarnak edgy forró lére készült tudósítást küldvén, ezen kérdésre kényszeríti egyenesen felelni: Akarják-e magokat a' Hollándiai Zenebonába elegyíteni? 's azonban a' Scylla és Karibdis között épen keresztül hajókázott Tengeri Vezér Rodné földoztatta a' Gróf Delágrásztól el-vett Frantzia hajót, és itt-is fustölög a' Márs' Konyhája. — Brüsfszelből 7-dikben ezt írják: Tegnap fekete felhő borúlt a' mi egünkre: a' Helytartó Hertzeghez toppana-bé edgy Kurir, ki a' F. Tsászártól edgy Lembergöl írt Levelet hozza, mellyszerént a' Hertzeg, Hertzegné minden Kántonnak 2 Députátussával edgyüt 24 óra alatt Bétsfelé induljon, G. Belgiojófó pedig az alatt (ki már útfélben) Kormányozónak maradjon. Mihelyt ezt a' nép megtudta, leg-ottan fegyverbe öltözött, öszve gyült, és 3000 fegyveres nép álván a' Kapura, az elől-járók a' Kormányozó Hertzegre mentenek, és azt tudakozták,

ha szándékoznék-é el-menni, és őket ezen környül-ál-
lásokban ott hagyni? következésképpen magát a' Her-
tzeget zálogban akarják vala tartani; kik tsak ugyan
most minden órán Bétsbe meg-fognak érkezni. —
Lemberg-től fogva Bétsig 73 óra alatt utazott a' F. Mo-
nárkha, és ezen sebes úttyában minden lóért edgy
aranyat adott a' parasztnak, és 40 krt. ítalra. —
Már 2 esztendeje, hogy a' közönséges-társaságokról
jövendölt vala edgy Pofonyi író; most fog-bé-telni;
mert már Hollándia tsak olyan, mintha fel-trántsé-
roztatott vólna, Velentzében a' nép pártot ütött a' ma-
ga igazgatói ellen, és ez-is erre a' tántzra jut idővel;
Dántzig sem igen jó lábon áll. — Azt a' hírt újra erő-
sítik, hogy 14 Regementek induló félben vólnának
Erdélyfelé a' Töröktől által engedett Oláh-Országi és
Moldovai részeknek kézhez vételére; azonban a' 10-
szer újra melegített hírek-is gyakran meddők, és ha
az á' mos Hollándus már 3-szor mért a' F. Tsászári
földre vakmerőképpen tüzelni — nem tudjuk a' Tö-
rökökről mit véljünk, hól soha nagyobb hadi-készü-
let nem vólt, mint a' jelenvaló időben. — A' Párisi
levelek szerént, tökéletes igazság, hogy Givét és
Philippeville között edgy 23 ezerből álló Frantzia Tá-
bor fekszik Gróf Rochám és G. Eszterházi Vezérsé-
gek alatt, hogy a' Páter Belzebub által vetett fánáti-
kufok' zenebonája' bőven termett magvának aratásában
részesülhessen. — Azok a' Députátusok, kiket a' Bra-
bántziaiak az egész Tartomány képiben a' F. Monárk-
hához Bétsbe küldöttek, 2 tenyeres talpos Serfö-
zők. Ezek mikor esznek, az olvasót a' mellyekre
akasztják, különben szüntelen a' kezekben. — —
Hogy a' Sz. István' temploma előtt lévő apró épüle-
tek Bétsben le-rontassanak, a' F. Tsászár újjonnan pa-
rautsolni méltóztatott. — Német Országban, a' hel-
lyett:

lyett; *ki vagy a' mennyekben, azt tették a' minden napi imádságba; ki vagy mindenütt.* — Azon Egri Püspökség alatt volt Exjésuitának, *ki azt instálja vala a' Monárkhától, hogy Lutheránussá lehesse minden 6 heti próba nélkül, ki-jött a' válasza ö Felségétől, melly az: Meg-engedtetik; de a' F. Ts. és K. Birodalomból ki-kelletik mennie.* — Erdélyben a' Helvétika Valláson lévő gyülekezeteknek Generális Notáriussá tétetett *T. T. Keresztes Máté Úr.* — Ugyan itt Erdélyben az Unitáriusoknak ebben az esztendőben tartatott Sinodusokban, melly Kukulló Vármegyében *Dütső Sz. Mártonban 15-dik Junii 4 napokig tartott, ama nagy érdemű Superintendens T. T. Lázár István Úr, a' F. Királyi Kormányzékától rendelt Kommissarius Urak előtt, ú. m. Mélt. Torotzkai Mihály és Szentiványi Sámuel Urak előtt, minekutánna a' Superintendens eránt költt F. Kir. meg-erősítő Levél fel-olvastatott volna, ennek rendi szerént, a' fenn említett Superintendens Úr, mindeneknek fülek hallattára F. Monárkhájához tartozó hívségét hitével pészéltelte.* — Az ötven aranyon vett Cirkaflai Leánya a' Monárkhának, az Augartenben lévő Ts. és K. nyári mulató Házban neveltetik; *ki edgy igen gyönyörű leányka. Ennek nevelője parantsolatott vett a' Monárkhától, hogy semmi tselekedeteiben ne akadályoztassék, 's mi lesz belöle, a' napokban a' Tsászári virágos kertben minden virágokat gyökerestől ki-tépett; és igen sok vad állati természet tetzik ki belöle.* — Ezen hónapnak 6-dik napján edgy Udvari Koncipista a' Politzáj körme közzé akadt azért, mivel a' Protokhollumból valamit edgy Udv. Agenfel közlött. Az utolsónak-is az ághegyén függ hivatala.